

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n ja asianajajista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi oikeudenkäymiskaaren 15 lukuun säännös, jonka mukaan mitä laissa on säädetty suomalaisen asianajajan oikeudesta toimia oikeudenkäyntiasiamiehenä tai -avustajana sovelletaan myös henkilöön, joka saa harjoittaa asianajajan toiminta jossakin toisessa Euroopan talousalueen valtiossa.

Lisäksi asianajajista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asianajajaksi, siis

Suomen Asianajajaliiton jäseneksi, voitaisiin hyväksyä myös muun Euroopan talousalueen valtion kansalainen, joka saa harjoittaa asianajajan toiminta jossakin muussa talousalueen valtiossa. Hyväksyminen edellyttäisi erityisen soveltuvuuskokeen suorittamista.

Esitys liittyy Euroopan talousalueesta (ETA) tehtyyn sopimukseen. Tarkoituksena on, että ehdotetut lainmuutokset tulisivat voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Muutosehdotukset ja niiden tausta

Suomessa ei — toisin kuin useimmissa muissa Länsi-Euroopan maissa — ole asianajajamonopolia, vaan kuka tahansa rehellinen ja muutoin toimeen sopiva ja kykenevä henkilö saa oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n mukaan edustaa tai avustaa toista tuomioistuimessa. Asianajaja eli Suomen Asianajajaliiton jäsen on kuitenkin erältä osin erityisasemassa verrattuna muihin oikeudenkäyntiavustajiin. Laissa on nimittäin säännöksiä, joiden mukaan eräissä tapauksissa vain asianajaja voidaan määrätä toisen avustajaksi. Näitä säännöksiä selostetaan tarkemmin jäljempänä jaksossa 2.

Asianajajista annetun lain (496/58) mukaan asianajajan ammattinimitystä saa käyttää vain Suomen Asianajajaliiton jäsen. Jäseneksi hy-

väksyminen edellyttää muun muassa sitä, että hakija on Suomessa asuva Suomen kansalainen, joka on Suomessa suorittanut tuomarinvirkaa varten säädettyt opinnäytteet. Näistä kelpoisuusvaatimuksista ei voida myöntää erivapautta.

Suomen puolelta on 2.5.1992 allekirjoitettu Euroopan talousalueesta (ETA) tehty sopimus. Sopimukseen on sisällytetty sekä asianajajatoimen harjoittamista suoranaisesti koskevia että siihen vaikuttavia määräyksiä. Edellä tarkoitettu Suomen lainsäädäntö ei vastaa sopimuksen näitä määräyksiä.

Ensinnäkin ETA-sopimuksen 30 artiklassa viitataan sopimuksen liitteeseen VII, jonka mukaan neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1977, asianajajajien palveluiden tarjoamisen vapauden tehokkaan toteuttamisen helpottamisesta (77/249/ETY), jäljempä-

nä asianajajadirektiivi, sisällytetään ETA-sopimukseen. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on tunnustettava asianajajiksi ne, jotka jossakin toisessa jäsenvaltiossa saavat harjoittaa asianajajan ammattia. Direktiivin sisältöä selostetaan tarkemmin jäljempänä jaksossa 2. Direktiivin ja Suomen lainsäädännön välinen ristiriita ehdotetaan poistettavaksi oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:ään otettavalla uudella 2 momentilla, jonka mukaan mitä oikeudenkäymiskaareissa tai muualla laissa on säädetty asianajajan oikeudesta toimia oikeudenkäyntiasiamiehenä tai — avustajana on sovellettava myös henkilöön, joka on saa harjoittaa asianajajan tointa jossakin toisessa ETA:n valtiossa.

Toiseksi ETA-sopimuksen 30 artiklan liite VII sisältää neuvoston direktiivin, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, vähintään kolmivuotisesta korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä (89/48/ETY), jäljempänä tutkintotodistusdirektiivi. Direktiivin sisältöä selostetaan tarkemmin jäljempänä jaksossa 3. Asianajajista annettua lakia on direktiivin johdosta muutettava muun muassa siten, että ETA:n valtion kansalaisen, joka jossakin toisessa jäsenvaltiossa saa harjoittaa asianajajan tointa, voidaan hyväksyä Suomen asianajajaliiton jäseneksi.

Kolmanneksi ETA-sopimuksen 31 artikla sisältää Rooman sopimuksen 52 artiklaa vastaavan määräyksen. Artikla takaa liikkeenperustamis-oikeuden vapauden Euroopan yhteisöjen alueella (EY) ja vastaavasti Euroopan talousalueella. Sen mukaan kansalaisuuteen tai asuinpaikkaan perustuvat rajoitukset ovat kiellettyjä. Tämä vuoksi Suomen kansalaisuus ja Suomessa asuminen ei enää voi olla asianajajaksi hyväksymisen edellytyksenä.

2. Oikeudenkäymiskaaren 15 luku ja neuvoston direktiivi asianajajien palveluiden tarjoamisen vapauden tehokkaan toteuttamisen helpottamiseksi

Asianajajadirektiivin tavoitteena on parantaa EY:n jäsenvaltioiden asianajajien mahdollisuuksia tarjota palvelujaan koko yhteisön alueella ja siten helpottaa sen Rooman sopimuksessa määrätyn kiellon soveltamista, jonka mukaan kaikki kansalaisuutta tai asuinpaikkaa

koskeviin vaatimuksiin perustuvat palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitukset ovat kiellettyjä. Asianajotoimiston perustamisen vapautta toiseen EY:n jäsenvaltioon direktiivi ei sitä vastoin koske eikä liion asianajajien tutkintojen tunnustamista, johon sovelletaan edellä mainittua neuvoston tutkintotodistusdirektiiviä.

Edellä mainitun tavoitteen toteuttamiseksi jäsenvaltioiden on tunnustettava asianajajiksi ne, jotka jossakin toisessa jäsenvaltiossa saavat harjoittaa asianajajan ammattia (2 artikla). Direktiivin 1 artiklassa määritellään, keitä asianajajalla eri jäsenvaltioissa tarkoitetaan.

Direktiivi sääntelee sitä tilannetta, että asianajajan palvelun vastaanottaja asuu toisessa valtiossa kuin siinä, missä asianajajan toimisto sijaitsee, ja palvelu tarjotaan asianajajan oleskellessa ensin mainitussa valtiossa. Sitä vastoin direktiivi ei ole sovellettavissa, jos asianajaja ja asiakas asuvat samassa valtiossa, eikä liioon palveluihin, joita asianajaja kotivaltiostaan tarjoaa esimerkiksi kirjeitse, puhelimitse tai telefaksilla toisessa valtiossa olevalle asiakkaalle.

Palvelujen tarjoamisen vapauden vastapainoksi direktiivi asettaa asianajajalle tiettyjä velvoitteita hänen toimiessaan toisessa (vastaanottavassa) valtiossa. Hänen on käytettävä sitä ammattinimikettä sillä kielellä ilmaistuna, jota käytetään jäsenvaltiossa, josta hän tulee (3 artikla). Asiakkaan edustamiseen tuomioistuimissa tai muussa viranomaisessa liittyvää toimintaa on harjoitettava kussakin jäsenvaltiossa noudattaen vastaanottavan valtion asianajajia koskevia ehtoja (lukuunottamatta kansalaisuutta ja asuinpaikkaa). Tällaista toimintaa harjoittavan asianajajan on noudatettava vastaanottavan jäsenvaltion ammatillisia menettelytapasääntöjä ja lisäksi niitä velvollisuuksia, joita hänellä on siinä valtiossa, josta hän tulee (4 artikla). Myös muussa toiminnassa kuin asiakkaan edustamisessa tuomioistuimissa tai muussa viranomaisessa asianajajan on noudatettava sekä jäsenvaltionsa ehtoja ja ammatillisia menettelytapasääntöjä että — eräin 4 artiklan 4 kohdan lopussa mainituin rajoituksin — vastaanottavan valtion sääntöjä.

Jäsenvaltio voi 6 artiklan mukaan kieltää julkiseen tai yksityiseen yritykseen palvelussuhteissa olevia asianajajia harjoittamasta tuon yrityksen edustamiseen oikeudenkäynnissä liittyvää toimintaa, jos tuosta valtiosta olevat asianajajat eivät saa harjoittaa tällaista toimintaa.

Koska asianajaja toimiessaan vastaanotta-

vassa valtiossa on sekä jäsenvaltionsa että vastaanottavan valtion asianajajatapaa koskevien sääntöjen sitoma, hän on kummassakin valtiossa ammatillisen valvonnan alainen (7 artiklan 2 kohta). Vastaanottavan valtion kurinpitoelementit ovat kuitenkin oikeutettuja määräämään seuraamukset vain tämän valtion sääntöjen rikkomisesta, kun taas asianajajan jäsenvaltion vastaavat elimet määräävät seuraamukset tuossa valtiossa voimassa olevien sääntöjen vastaisesta menettelystä. Vastaanottavan maan toimivaltaisen elimen on annettava päätös tiedoksi asianajajan jäsenvaltion vastaavalle elimelle (7 artikla).

Suomen lainsäädäntö vastaa eräitä poikkeuksia lukuunottamatta edellä selostettu direktiiviä. Toisin kuin useimmissa muissa Euroopan maissa Suomessa ei ole asianajajamonopolia. Oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n mukaan oikeudenkäyntiasiamiehenä tai — avustajana voi nimittäin toimia paitsi asianajaja myös ”muu rehellinen ja muutoin siihen toimeen sopiva sekä kykenevä henkilö, joka hallitsee itseään ja omaisuuttaan.” Säännöstä sovelletaan paitsi yleisissä ja erityistuomioistuimissa myös hallintotuomioistuimissa.

Direktiivin mukaan toisen Euroopan talousalueen valtion asianajaja on oikeutettu edustamaan päämiestään myös muissa viranomaisissa kuin tuomioistuimissa. Tältä osin avustajalle tai asiamiehelle ei Suomen lainsäädännössä ole asetettu kelpoisuusvaatimuksia.

Suomen lainsäädäntö ei kuitenkaan joka suhteessa vastaa direktiiviä. *Ensiksikin* maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 11 §:n 1 momentin (1125/88) mukaan rikosasiassa vangitulle ja vangittavalle sekä 18 vuotta nuoremmalle henkilölle, jolle vaaditaan rangaistusta rikoksesta, josta saattaa seurata vapausrangaistus, voidaan avustajaksi määrätä vain ”asianajaja tai erityisestä syystä muu oikeustieteen kandidaatin tai sitä vastaavan aikaiseman tutkinnon suorittanut henkilö”. Se sinällään, että säännöksessä asetetaan erityisvaatimuksia avustajalle, ei merkitse poikkeamista direktiivistä. Mainitun säännöksen ja direktiivin ristiriita aiheutuu siitä, että säännöksessä kuten myös jäljempänä mainituissa säännöksissä asianajajalla tarkoitetaan Suomen Asianajajaliiton jäsentä.

Toiseksi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/70) 24 §:n mukaan luovutettavaksi vaaditulla on oikeus olla ”avustajanaan asianajaja”. Henkilöllä, jota

vaaditaan palautettavaksi siviili-ilma-aluksen kaappaukseen syyllistyneiden henkilöiden palauttamisesta eräissä tapauksissa annetun lain (336/75) nojalla, on lain 7 §:n perusteella sama oikeus. Tässä lainkohdassa viitataan edellä mainitun lain 24 §:ään. Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä annetun lain (270/60) mukaan luovutettavaksi pyydetyn avustajan ei sitä vastoin tarvitse olla asianajaja (11 § 2 momentti).

Kolmanneksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 9 §:n 4 momentin (612/74) mukaan läheisten omaisten ja ”vangin avustajana toimivan asianajajan tai yleisen oikeusavustajan” sekä, milloin valvontaa muusta syystä ei katsota tarpeelliseksi, muidenkin vierailut voidaan sallia ilman valvontaa. Lain mukaan asianajaja ja yleinen oikeusavustaja toiselta puolen ja vangin muut avustajat toiselta puolen on siten asetettu eri asemaan vierailun valvonnan suhteen.

Neljänneksi esitutkintalain (449/87) 45 §:n mukaan asianosaisen avustajana esitutkinnassa saa toimia asianajaja tai yleinen oikeusavustaja taikka muu oikeudenkäyntiasiamieheksi kelpoinen, joka on suorittanut oikeustieteellisen tutkinnon tai yleisesti toimittaa tuomioistuimissa asianajotehtäviä.

Edellä mainitut lainsäädännön ja direktiivin ristiriidat ehdotetaan poistettaviksi siten, että oikeudenkäymiskaaren 15 lukuun otetaan säännös, jonka mukaan asianajajaliiton jäsenen rinnastetaan henkilö, joka jossakin toisessa ETA:n valtiossa saa harjoittaa asianajan tointa. Lisäksi asianajajista annettua lakia on täydennettävä säännöksellä, jonka mukaan tällainen asianajaja on asianajajayhdistyksen kurinpitovallan alainen toimiessaan Suomessa.

3. Asianajajista annettu laki sekä neuvoston direktiivi vähintään kolmivuotisesta korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä

Tutkintotodistusdirektiivin tavoitteena on helpottaa korkeakoulututkinnon tai muun keskiasteen jälkeisen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden henkilöiden liikkuvuutta EY:n alueella siten, että he saavat koulutuksensa tun-

nustettua voidakseen työskennellä toisessa EY-valtiossa itsenäisenä ammatinharjoittajana tai toisen palveluksessa.

Direktiiviä sovelletaan EY:n valtioiden kansalaisiin. Se koskee pääsyä kaikkiin sellaisiin säänneltyihin ammattitehtäviin, joihin vaaditaan vähintään kolme vuotta kestävä korkeakoulututkinnon tai muun keskiasteen jälkeisen ammatillisen tutkinnon suorittamista. Direktiiviä ei kuitenkaan sovelleta lääkärin, hammaslääkärin, kättilön, proviisorin, sairaanhoitajan, eläinlääkärin ja arkkitehdin tehtäviin, joihin ammatteihin johtavan koulutuksen tunnustamisesta on oma direktiivi.

Jos vastaanottava maa vaatii ammatin harjoittamisen ehtona vähintään kolme vuotta kestävä keskiasteen jälkeisen tutkinnon suorittamista, EY-valtion kansalaiselle on annettava samoin ehdoin kuin oman maan kansalaiselle oikeus harjoittaa tätä ammattia, jos hän on toisessa EY-valtiossa suorittanut vastaavaan ammatilliseen toimintaan oikeuttavan, vähintään kolme vuotta kestäneen keskiasteen jälkeisen tutkinnon ja lisäksi ammatillisen harjoittelun, jos sitä on ammattipätevyuden saavuttamiseksi vaadittu. Oikeus ammatin harjoittamiseen on myös EY-alueen ulkopuolella suoritetun, toisen EY-maan tunnustaman tutkinnon perusteella edellyttäen, että henkilö on harjoittanut ammattia kolmen vuoden ajan tutkinnon tunnustaneessa EY-valtiossa.

Jos tutkinto on suoritettu sellaisessa EY-valtiossa, joka ei sääntele kyseistä ammattia, vastaanottava valtio voi vaatia, että henkilö on viimeisen kymmenen vuoden aikana harjoittanut päätoimisesti ammattia kahden vuoden ajan.

Jos henkilön suorittama tutkinto on vähintään vuoden lyhyempi kuin vastaanottavassa maassa vaadittava tutkinto, häneltä voidaan vaatia enintään neljä vuotta ammattikokemusta tai, jos ammattiin johtavan koulutuksen tai ammatillisen toiminnan sisällössä on olennaisia eroavuuksia, ammatin harjoittamisen ehdoksi voidaan asettaa soveltuvuuskokeen tai enintään kolme vuotta kestävä sopeutumisajan suorittaminen. Henkilölle on yleensä annettava mahdollisuus valita soveltuvuuskokeen ja sopeutumisajan välillä. Soveltuvuuskoe voidaan määrätä pakolliseksi, jos ammatinharjoittaminen edellyttää kansallisen lainsäädännön tarkkaa tuntemista.

Niin kuin edellä on todettu, Suomessa ei ole asianajajamonopolia, vaan kuka tahansa rehel-

linen ja muutoin toimeen sopiva ja kykenevä henkilö saa edustaa tai avustaa toista tuomioistuimissa. Asianajajista annetaan lain mukaan kuitenkin vain yleisen asianajajayhdistyksen, Suomen Asianajajaliiton, jäsen saa käyttää ammattinimitystä "asianajaja". Asianajajaksi hyväksyminen edellyttää — paitsi muuta — että hakija on maassa asuva 25 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen, joka on suorittanut tuomarinvirkkaa varten maassa säädetyt opinnot. Nämä edellytykset eivät kaikilta osin vastaa ETA-sopimuksen määräyksiä.

Roman sopimuksen 52 artikla takaa liikkeenperustamisoikeuden vapauden EY:n alueella. *Kansalaisuuteen perustuvat rajoitukset* ovat sopimuksen mukaan kiellettyjä. Sopimuksen 52 artikla on nykyisin EY:ssä välittömästi sovellettavaa oikeutta, ja siihen voidaan vedota sekä suhteessa valtioon ja sen elimiin että yksityisiin oikeussubjekteihin suoraan kansallisissa tuomioistuimissa. Artiklaa vastaava määräys on otettu ETA-sopimuksen 31 artiklaksi.

Liikkeenharjoittamisoikeuden vapaus ei kuitenkaan Rooman sopimuksen 55 artiklan mukaan koske aloja, joihin tilapäisestikin voi liittyä *julkisen vallan käyttöä*. Vastaava rajoitus sisältyy ETA-sopimuksen 32 artiklaan. Ratkaistessaan jäsenyyttä koskevia asioita tai päättäessään kurinpitotoimenpiteistä asianajajaliiton hallituksen jäsen käyttää julkista valtaa, koska hän lain 6 §:n 2 momentin mukaan tuolloin toimii tuomarin vastuulla. Julkisen vallan käyttöä koskevaa rajoitusta on tulkittu suppeasti, ja se rajaa sen vuoksi perustamisvapaudesta pois vain sen osan toiminnasta, johon liittyy julkista valtaa, mutta ei kyseistä toimintaa kokonaisuudessaan.

Säännös, että asianajajaksi, siis asianajajaliiton jäseneksi, voidaan hyväksyä vain Suomen kansalainen, ei siten vastaa EY:ssä voimassa olevaa oikeutta. Kun EY:n oikeus tältä osin siirtyy osaksi ETA-sopimusta, asianajajista annettua lakia on muutettava siten, että asianajajaksi voidaan hyväksyä paitsi Suomen myös muun ETA:n valtion kansalainen. Tästä seuraa, että jos muun ETA:n valtion kansalainen on suorittanut oikeustieteellisen loppututkinnon Suomessa, hänen kansalaisuutensa ei voi olla esteenä asianajajaksi hyväksymiselle.

Tutkintotodistusdirektiivin 3 artiklasta seuraa lisäksi, että Suomen asianajajaliiton jäsenyyden edellytykseksi ei voida asettaa Suomessa suoritettua oikeustieteellistä loppututkintoa, jos hakija saa harjoittaa asianajajan tointa

jossakin toisessa ETA:n valtiossa. Sitä vastoin ei riitä, että hakija on suorittanut vastaavan oikeustieteellisen tutkinnon jossakin toisessa ETA:n valtiossa, jos asianajajaksi hyväksymisen tuossa valtiossa vielä edellyttää esim. kelpoisuutta antavaa harjoittelua.

Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan vastaanottava jäsenvaltio voi edellyttää, että hakija suorittaa enintään kolme vuotta kestävän sopeutumisasian tai soveltuvuuskokeen muun muassa, kun hakijan saaman koulutuksen sisältö olennaisesti eroaa vastaanottavan valtion edellyttämän tutkinnon sisällöstä. Vastaanottavan valtion on annettava hakijalle mahdollisuus valita sopeutumisasian ja soveltuvuuskokeen välillä paitsi, jos ammatin harjoittaminen edellyttää kansallisen lainsäädännön tarkkaa tuntemusta. Poikkeus tarkoittaa muun muassa asianajajan ammattia. Tässä esityksessä ehdotetaan, että asianajajaksi hyväksyminen edellyttäisi soveltuvuuskokeen suorittamista. Soveltuvuuskokeen järjestäminen olisi Suomen Asianajajaliiton tehtävänä.

Asianajajista annetun lain 3 §:n mukaan asianajajaksi pyrkivän pitää olla muun muassa ”maassa asuva”. Niin kuin edellä on todettu, mitään liikkeenperustamisoikeutta koskevaa direktiiviä ei ole hyväksytty, joten nimenomaisia normeja ei ole siitä, pitääkö asianajajasi toisessa valtiossa pyrkivän olla vastaanottavassa ”maassa asuva”. Rooman sopimuksen 52 artiklasta, jonka nimenomaisena tarkoituksena on liikkeenperustamisoikeuden toteuttaminen, kuitenkin seurannee, ettei tällaista vaatimusta voi asettaa. Artiklan käytännön merkitys jäisi nimittäin vähäiseksi, jos hakijan ensin pitäisi asettua asumaan vastaanottavaan valtioon saadakseen luvan ryhtyä harjoittamaan ammattia tai perustaa liike. Lain 3 §:stä ehdotetaan siten poistettavaksi maassa asumista koskeva vaatimus.

Mitään *kielivaatimuksia* koskevia säännöksiä asianajajista annetussa laissa ei ole. Ne ovat käytännössä olleet tarpeettomia, koska asianajajalta edellytetään paitsi Suomen kansalaisuutta myös täällä suoritettua oikeustieteellistä tutkintoa. Tästä on seurannut, että asianajajaksi hyväksytty aina hallitsee suomen ja usein myös ruotsin kielen. Tilanne saattaa muuttua, kun asianajajaksi voidaan hyväksyä myös ulkomaalainen, joka on suorittanut tutkintonsa muualla kuin Suomessa.

Tutkintotodistusten tunnustamista koskevasa direktiivissä ei ole säännöksiä vaadittavasta

kielitaidosta. Tästä huolimatta on perusteltavissa, että Rooman sopimuksen artiklat eivät estäisi sitä, että jäsenvaltio sisäisessä lainsäädännössään asianajajaksi hyväksymisen edellytykseksi vaatisi riittävän kielitaidon. EY-tuomioistuimien on nimittäin useassa ratkaisussa hyväksynyt sen, että jäsenvaltio suhteellisuusperiaatteen asettamisessa rajoissa yleisen edun sitä vaatiessa rajoittaa Rooman sopimuksessa taatuja vapauksia. Tuomioistuimen ratkaisukäytännössä yleisen edun huomioon ottamisen on katsottu sallivan esimerkiksi tiettyjen pätevyysvaatimusten asettamisen toiminnan harjoittamisen edellytykseksi.

Eriyisten suomen tai ruotsin kielen hallitsemista koskevien ehtojen lisäämistä asianajajista annettuun lakiin ei kuitenkaan voida pitää välttämättömänä asiakkaiden oikeusturvan ja asianajajien ammattitaidon tason takaamiseksi. Edellä on nimittäin ehdotettu, että hakija, joka on suorittanut oikeustieteellisen tutkintonsa jossakin muussa ETA:an kuuluvassa valtiossa, olisi velvollinen osallistumaan Suomen asianajajaliiton järjestämään soveltuvuuskokeeseen, jossa hakija joutuisi osoittamaan, että hän hallitsee Suomen lainsäädännön. Kokeesta selviytyminen ei käytännössä ole mahdollista ilman riittävää kielitaitoa.

4. Esityksen vaikutukset

Ulkomaalaisten asianajajien osalta asianajajidirektiivillä tuskin tulee meillä olemaan mainittavaa käytännön merkitystä. Jo nykyisin ulkomaalainen asianajaja voi toimia asiamiehenä tai avustajana suomalaisessa tuomioistuimissa. Muun muassa suomalaisissa tuomioistuimissa käsiteltävien juttujen luonteen vuoksi ja sen takia, ettei muualla Euroopassa juuri ole suomenkielentaitoisia asianajajia, tällä mahdollisuudella ei ole käytännön merkitystä. Tutkintotodistusedirektiivillä ei liioin tule olemaan mainittavaa merkitystä ulkomaalaisille asianajajille. Direktiivin käytännön merkitys tullee olemaan lähinnä siinä, että Suomen kansalaiset, jotka ovat suorittaneet oikeustieteellisen loppututkinnon Ruotsissa, voivat läpäistyään edellä mainitun soveltuvuuskokeen päästä Suomen Asianajajaliiton jäseniksi, jos heidät ensin on hyväksytty asianajajaksi Ruotsissa.

Suomalaisille asianajajille edellä mainituilla direktiiveillä voi sitä vastoin olla suurempi käytännön merkitys. Lähes kaikissa Euroopan

maissa on asianajajamonopoli, mikä osaltaan on estänyt suomalaisia asianajajia edustamasta päämiehiään ulkomaisissa tuomioistuimissa. Suomalaisten yritysten tarve käyttää muualla Euroopan talousalueella käsiteltävissä jutuissa suomalaisia asianajajia saattaa lisääntyä taloudellisen integraation myötä. ETA-sopimuksen tultua voimaan poistuu este käyttää suomalaisia asianajajia.

Esityksellä ei ole organisatorisia vaikutuksia eikä merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusmi-

nisteriöstä. Valmistelun kuluessa on oltu yhteydessä valtioneuvoston oikeuskansleriin ja Suomen Asianajajaliittoon.

6. Riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista

Esitys liittyy erikseen annettavaan hallituksen esitykseen Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.2. Oikeudenkäymiskaari

15 luvun 2 §. Asianajajadirektiivin 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on tunnustettava asianajajiksi ne, jotka jossakin toisessa jäsenvaltiossa saavat harjoittaa asianajajan ammattitoimintaa. Tämän vuoksi oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan mitä oikeudenkäymiskaareissa tai muualla laissa on säädetty asianajajan oikeudesta toimia oikeudenkäyntiasiamiehenä tai -avustajana sovelletaan myös henkilöön, joka saa harjoittaa asianajajan tointa jossakin muussa Euroopan talousalueen valtiossa. Säännöstä olisi tulkittava siten, että tällaisella ulkomaalaisella asianajajalla olisi sama oikeus kuin asianajajayhdistyksen jäsenellä toimia esimerkiksi myös asianosaisen avustajana esitutkinnassa tai luovutettavan henkilön avustajana tai maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain nojalla vangitun taikka rikoksesta syytetyn nuoren henkilön avustajana. Asianajajayhdistyksen jäseneksi hyväksymistä lainkohta ei tarkoittaisi, vaan siitä ehdotetaan säädettäväksi asianajajista annetussa laissa.

1.2. Laki asianajajista

3 §. Yleisperusteluissa esitetyistä syistä pykä-

län 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi maassa asumista koskeva vaatimus, ja Suomen kansalaisuutta koskeva vaatimus ehdotetaan muutettavaksi ETA:n valtion kansalaisuudeksi. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa ehdotetaan sana "maa" mainittujen muutosten johdosta selvyuden vuoksi korvattavaksi sanalla "Suomi". Momentin 1 ja 3 kohta jäisivät ennalleen.

Tutkintotodistusedirektiivin 2 ja 3 artiklan vaatimusten täyttämiseksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, joka sisältää laajennuksen 1 momentin tutkintoa koskevaan 2 kohtaan. Momentti saisi asiallisen sisältönsä tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta direktiivistä, erityisesti direktiivin 3 artiklasta. Artiklojen sisältöä selostetaan yleisperustelujen jaksossa 3.

Edellä mainitun direktiivin 4 artiklan 1 kohdan alakohta b sisältää säännökset soveltuvuuskokeen suorittamisesta. Tästä säädettäisiin momentin lopussa. Suomen tai ruotsin kielellä suoritettavan kokeen sisällöstä määrätäisiin tarkemmin yleisen asianajajayhdistyksen sääntöjen vahvistamisesta annetussa oikeusministeriön päätöksessä (191/59). Koe käsittäisi ne Suomen oikeutta koskevat aineet, jotka eivät sisälly hakijan tutkintoon sekä lisäksi Suomen asianajotoimintaa koskevat ohjeet ja hyvän asianajajatavan vaatimukset Suomessa.

Ehdotetut muutokset merkitsevät sitä, että ETA:n valtion kansalainen, joka on suorittanut

oikeustieteellisen korkeakoulututkintonsa Suomessa, voitaisiin hyväksyä ilman soveltuvuuskoetta asianajajayhdistyksen jäseneksi. Jos henkilö, jolla on ulkomaalainen oikeustieteellinen tutkinto, — myös Suomen kansalainen — on hyväksytty asianajajaksi jossakin toisessa ETA:n valtiossa, asianajajaksi hyväksyminen edellyttäisi sitä vastoin kokeen suorittamista. Pelkästään sillä perusteella, että hakija on suorittanut oikeustieteellisen loppututkinnon jossakin ETA:n valtiossa hänellä ei olisi oikeutta päästä Suomen asianajajaliiton jäseneksi paitsi jos hän on suorittanut tutkinnon sellaisessa valtiossa, jossa pelkkä tutkinnon suorittaminen riittää asianajajaksi hyväksymiselle. Soveltuvuuskokeeseen hakijan pitäisi sitä vastoin osallistua.

Nykyinen 2 momentti ehdotetaan muuttamattomana siirrettäväksi pykälän 3 momentiksi.

5 §. Muutettavaksi ehdotetun 3 §:n mukaan asianajajaksi hyväksymisen edellytyksenä ei enää olisi, että hakija on "maassa asuva". Suomen lainsäädäntö ei siten enää asettaisi esteitä sille, että Suomen Asianajajaliiton jäsen tässä ominaisuudessa harjoittaisi asianajajan tointa ulkomailla eli perustaisi toimiston ulkomaille. Tämä saattaisi vaikeuttaa Asianajajaliiton hallituksen lakiperusteisen valvontavelvollisuuden toteuttamista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että Asianajajaliiton jäsen vain Asianajajaliiton hallituksen luvalla saisi harjoittaa asianajajan tointa ulkomailla.

Asianajajaliiton hallituksen lupaa ei kuitenkaan tarvittaisi asianajajan toimen harjoittamiseen jossakin toisessa ETA:n valtiossa, koska valvonnan toteuttaminen ei tässä tapauksessa aiheuttane ylivoimaisia vaikeuksia. Sitä paitsi suomalaiset asianajat saattaisivat joutua muita ETA:n asianajajia huonompaan asemaan, jos lupaa tarvittaisiin asianajajan toimen harjoittamiseen talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Lisäksi voidaan viitata siihen, että asianajajadirektiivin mukaan asianajaja ei tarvitse yhdistyksensä tai vastaavan elimen lupaa palvelujensa tarjoamiseen tai asianajotehtävien hoitamiseen toisessa ETA:n valtiossa kuin missä hänellä on toimisto.

5 a §. Asianajajadirektiivin 3 artiklan mukaan asianajajan on hoitaessaan toimeksiantoa

Suomessa käytettävä sitä ammattinimikettä, jota käytetään jäsenvaltiossa, josta hän tulee, ilmaistuna tuon valtion kielellä. Direktiivin 4 artiklan 2 ja 4 kohdan mukaan hän on velvollinen noudattamaan sekä niitä asianajajia koskevia säännöksiä, jotka ovat voimassa Suomessa että siinä valtiossa, josta hän tulee. Vastavasti vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisena on direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaan velvollinen valvomaan, että tällainen asianajaja noudattaa ensin mainittuja säännöksiä sekä ilmoittamaan tekemästään kurinpitopäätöksestä asiajajan kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Nämä velvoitteet ehdotetaan toteutettavaksi ottamalla vastaavat säännökset tähän pykälään.

9 §. Pykälän mukaan asianajaja lakkaa olemasta asianajaja, jos hän menettää Suomen kansalaisuuden tai muuttaa maasta. Yhdenmukaisesti lain 3 §:ssä ehdotetun kansalaisuutta koskevan laajennuksen kanssa ehdotetaan, että asianajaja lakkaa olemasta asianajaja vasta, jos hän ei enää ole ETA:n valtion kansalainen. Maasta muuttamista koskeva menettämisperuste ehdotetaan poistettavaksi, koska asianajajaksi hyväksymisen edellytyksenä ei enää olisi, että hakija asuu Suomessa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lakitekkinen muutos sen vuoksi, että lain 3 §:n nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi.

Lisäksi pykälään ehdotetaan tehtäväksi eräitä kielellisiä muutoksia.

10 §. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lakitekkinen muutos sen vuoksi, että lain 3 §:n 2 momentti ehdotetaan siirrettäväksi 3 momentiksi. Lisäksi momenttiin tehtäisiin kielellinen tarkistus.

2. Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen kanssa. Ehdotettujen voimaantulosäännösten mukaan voimaantulosta säädettäisiin asetuksella.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on 10 päivänä tammikuuta 1969 annetussa laissa (5/69), uusi 2 momentti seuraavasti:

15 luku

Oikeudenkäyntiasiamiehestä

2 §

denkäyntiasiamiehenä tai -avustajana, sovelletaan myös henkilöön, joka saa harjoittaa asianajajan tointa jossakin muussa Euroopan talousalueen valtiossa.

Mitä tässä laissa tai muualla laissa on säädetty asianajajan oikeudesta toimia oikeu-

Tämän lain voimaantulosta säädetään asetuksella.

2.

Laki**asianajajista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan asianajajista 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain (496/58) 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, 9 § ja 10 §:n 1 momentti, näistä 5 §:n 2 momentti ja 10 §:n 1 momentti sellaisena kuin ne ovat 28 päivänä helmikuuta 1992 annetussa laissa (197/92), sekä

lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

3 §

Asianajajaksi voidaan hyväksyä 25 vuotta täyttänyt Suomen tai jonkin muun Euroopan talousalueen valtion kansalainen, joka:

1) on rehelliseksi tunnettu sekä muilta ominaisuuksiltaan ja elämäntavoiltaan sopiva harjoittamaan asianajajan tointa;

2) on suorittanut tuomarinvirkaa varten Suomessa säädetty opinnäytteet ja saavuttanut asianajajan toimen harjoittamiseen tarvittavan taidon sekä sellaisen käytännöllisen kokemuksen kuin asianajajayhdistyksen säännöissä määrätään; sekä

3) hallitsee itseään ja omaisuuttaan.

Suomessa voimaan saatettujen kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti asianajajaksi voidaan sen estämättä mitä 1 momentin 2) kohdassa säädetään hyväksyä myös 1 momentissa tarkoitettu henkilö, joka saa harjoittaa asianajajan tointa jossakin muussa Euroopan talous-

alueen valtiossa. Hakijan on tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa asianajajayhdistyksen järjestämässä kokeessa osoitettava, että hänellä on riittävät tiedot Suomen lainsäädännöstä sekä asianajotoiminnasta Suomessa. Kokeesta määrätään tarkemmin oikeusministeriön päätöksessä asianajajayhdistyksen sääntöjen vahvistamisesta.

5 §

Asianajajan tointa ei saa harjoittaa yhtiössä muun kuin asianajajan kanssa, ellei asianajajayhdistyksen hallitus erityisistä syistä anna siihen lupaa. Osakeyhtiössä asianajajan tointa saa harjoittaa vain asianajajayhdistyksen hallituksen antamalla luvalla ja määräämillä ehdoilla. Tällaisen osakeyhtiön yhtiöjärjestyksestä saa muuttaa vain samanlaisella luvalla. Yhtiön

osakkeenomistaja vastaa hoidettavanaan olevasta asianajotehtävästä johtuvista velvoitteista yhteisvastuullisesti yhtiön kanssa. Jos asianajotehtävä on muun kuin yhtiössä asianajajana toimivan osakkeenomistajan hoidettavana tai ei tiedetä, kenen hoidettavana tehtävä on, vastaa jokainen asianajajana toimiva osakkeenomistaja yhteisvastuullisesti yhtiön kanssa tällaisesta velvoitteesta, joka on syntynyt hänen ollessaan yhtiössä mainitussa asemassa. Asianajaja ei myöskään ilman asianajajayhdistyksen hallituksen lupaa saa harjoittaa asianajajan tointa ulkomailla muualla kuin Euroopan talousalueen valtiossa.

5 a §

Jossakin muussa Euroopan talousalueen valtiossa asianajajan tointa harjoittamaan oikeutetun on hoitaessaan toimeksiantoa Suomessa käytettävä sitä ammattinimikettä, jota käytetään jäsenvaltiossa, josta hän tulee, ilmaistuna tuon valtion kielellä viittauksin siihen ammatilliseen järjestöön, johon hän kuuluu, tai siihen tuomioistuimeen, jossa hän saa toimia. Asiakkaan edustamiseen tuomioistuimessa tai viranomaisessa liittyvää sekä muuta toimintaa harjoittaessaan asianajajan on noudatettava paitsi Suomessa voimassa olevia ammatillisia menettelytapasääntöjä myös niitä velvollisuuksia, joita hänellä on siinä valtiossa, josta hän tulee.

Asianajajayhdistyksen hallituksen velvollisuudesta valvoa 1 momentissa tarkoitettua asianajajan toimintaa Suomessa on soveltuvin osin voimassa, mitä jäljempänä tässä laissa

säädetään asianajajayhdistyksen jäsenestä. Päätöksestä, jossa asianajajan todetaan rikkoneen hyvää asianajajatapaa, asianajajayhdistyksen hallituksen on annettava tieto sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, josta asianajaja tulee.

9 §

Asianajaja, joka menettää 3 §:ssä tarkoitettua valtion kansalaisuuden, lakkaa olemasta asianajajayhdistyksen jäsen ja hänet on poistettava asianajajaluettelosta. Sama koskee asianajajaa, joka ei enää hallitse itseään ja omaisuuttaan.

Jos asianajaja lakkaa harjoittamasta asianajajan tointa tai jos hänellä 3 §:n 3 momentissa mainitusta syystä ei enää ole oikeutta olla asianajajana, on hänen pyydyttävä eroa asianajajayhdistyksestä. Jollei hän sitä viipymättä tee, on hallituksen todettava hänen eronneen yhdistyksen jäsenyydestä ja poistettava hänet asianajajaluettelosta.

10 §

Sillä, jonka 3 §:n 3 momentissa tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hakemus on hylätty tai joka on erotettu asianajajayhdistyksestä taikka määrätty saamaan julkinen varoitus tai poistettu asianajajaluettelosta, on oikeus valittaa yhdistyksen hallituksen ja kurinpitolautakunnan päätöksestä Helsingin hovioikeuteen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään asetuksella.

Helsingissä 8 päivänä toukokuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

1.

Laki
oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on 10 päivänä tammikuuta 1969 annetussa laissa (5/69), uusi 2 momentti seuraavasti:

15 luku

Oikeudenkäyntiasiamiehestä

2 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Oikeudenkäyntiasiamiehenä tai -avustajana saa toimia ainoastaan asianajaja tai muu rehellinen ja muutoin siihen toimeen sopiva sekä kykenevä henkilö, joka hallitsee itseään ja omaisuuttaan.

Mitä tässä laissa tai muualla laissa on säädetty asianajajan oikeudesta toimia oikeudenkäyntiasiamiehenä tai -avustajana sovelletaan myös henkilöön, joka saa harjoittaa asianajajan tointa jossakin muussa Euroopan talousalueen valtiossa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään asetuksella.

2.

Laki**asianajajista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asianajajista 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun lain (496/58) 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, 9 § ja 10 §:n 1 momentti, näistä 5 §:n 2 momentti ja 10 §:n 1 momentti sellaisena kuin ne ovat 28 päivänä helmikuuta 1992 annetussa laissa (197/92), sekä *lisätään* 3 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Asianajajaksi voidaan hyväksyä *vain maassa asuva* 25 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen, joka

1) on rehelliseksi tunnettu sekä muilta ominaisuuksiltaan ja elämäntavoiltaan sopiva harjoittamaan asianajajan tointa;

2) on suorittanut tuomarinvirkaa varten maassa säädetyt opinnäytteet ja saavuttanut asianajajan toimen harjoittamiseen tarvittavan taidon sekä sellaisen käytännöllisen kokemuksen kuin asianajajayhdistyksen säännöissä määrätään; sekä

3) hallitsee itseään ja omaisuuttaan.

Ehdotus

3 §

Asianajajaksi voidaan hyväksyä 25 vuotta täyttänyt Suomen *tai jonkin muun Euroopan talousalueen valtion* kansalainen, joka:

1) on rehelliseksi tunnettu sekä muilta ominaisuuksiltaan ja elämäntavoiltaan sopiva harjoittamaan asianajajan tointa;

2) on suorittanut tuomarinvirkaa varten *Suomessa* säädetyt opinnäytteet ja saavuttanut asianajajan toimen harjoittamiseen tarvittavan taidon sekä sellaisen käytännöllisen kokemuksen kuin asianajajayhdistyksen säännöissä määrätään; sekä

3) hallitsee itseään ja omaisuuttaan.

Suomessa voimaan saatettujen kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti asianajajaksi voidaan sen estämättä mitä 1 momentin 2) kohdassa säädetään hyväksyä myös 1 momentissa tarkoitettu henkilö, joka saa harjoittaa asianajajan tointa jossakin muussa Euroopan talousalueen valtiossa. Hakijan on tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa asianajajayhdistyksen järjestämässä kokeessa osoitettava, että hänellä on riittävät tiedot Suomen lainsäädännöstä sekä asianajotoiminnasta Suomessa. Kokeesta määrätään tarkemmin oikeusministeriön päätöksessä asianajajayhdistyksen sääntöjen vahvistamisesta.

5 §

Asianajajan tointa ei saa harjoittaa yhtiössä muun kuin asianajajan kanssa, ellei asianajajayhdistyksen hallitus erityisistä syistä anna siihen lupaa. Osakeyhtiössä asianajajan tointa saa harjoittaa vain asianajajayhdistyksen hallituksen antamalla luvalla ja määräämillä ehdoilla. Tällaisen osakeyhtiön yhtiöjärjestystä saa muuttaa vain samanlaisella luvalla. Yhtiön

5 §

Asianajajan tointa ei saa harjoittaa yhtiössä muun kuin asianajajan kanssa, ellei asianajajayhdistyksen hallitus erityisistä syistä anna siihen lupaa. Osakeyhtiössä asianajajan tointa saa harjoittaa vain asianajajayhdistyksen hallituksen antamalla luvalla ja määräämillä ehdoilla. Tällaisen osakeyhtiön yhtiöjärjestystä saa muuttaa vain samanlaisella luvalla. Yhtiön

Voimassa oleva laki

osakkeenomistaja vastaa hoidettavanaan olevasta asianajotehtävästä johtuvista velvoitteista yhteisvastuullisesti yhtiön kanssa. Jos asianajotehtävä on muun kuin yhtiössä asianajajana toimivan osakkeenomistajan hoidettavana tai ei tiedetä, kenen hoidettavana tehtävä on, vastaa jokainen asianajajana toimiva osakkeenomistaja yhteisvastuullisesti yhtiön kanssa tällaisesta velvoitteesta, joka on syntynyt hänen ollessaan yhtiössä mainitussa asemassa.

Ehdotus

osakkeenomistaja vastaa hoidettavanaan olevasta asianajotehtävästä johtuvista velvoitteista yhteisvastuullisesti yhtiön kanssa. Jos asianajotehtävä on muun kuin yhtiössä asianajajana toimivan osakkeenomistajan hoidettavana tai ei tiedetä, kenen hoidettavana tehtävä on, vastaa jokainen asianajajana toimiva osakkeenomistaja yhteisvastuullisesti yhtiön kanssa tällaisesta velvoitteesta, joka on syntynyt hänen ollessaan yhtiössä mainitussa asemassa. *Asianajaja ei myöskään ilman asianajajayhdistyksen hallituksen lupaa saa harjoittaa asianajajan tointa ulkomailla muualla kuin Euroopan talousalueen valtiossa.*

5 a §

Jossakin muussa Euroopan talousalueen valtiossa asianajajan tointa harjoittamaan oikeutetun on hoitaessaan toimeksiantoa Suomessa käytettävä sitä ammattinimikettä, jota käytetään jäsenvaltiossa, josta hän tulee, ilmaistuna tuon valtion kielellä viittauksin siihen ammatilliseen järjestöön, johon hän kuuluu, tai siihen tuomioistuimeen, jossa hän saa toimia. Asiakkaan edustamiseen tuomioistuimessa tai viranomaisessa liittyvää sekä muuta toimintaa harjoittaessaan asianajajan on noudatettava paitsi Suomessa voimassa olevia ammatillisia menettelytapasääntöjä myös niitä velvollisuuksia, joita hänellä on siinä valtiossa, josta hän tulee.

Asianajajayhdistyksen hallituksen velvollisuudesta valvoa 1 momentissa tarkoitettua asianajajan toimintaa Suomessa on soveltuvin osin voimassa, mitä jäljempänä tässä laissa säädetään asianajajayhdistyksen jäsenestä. Päätöksestä, jossa asianajajan todetaan rikkoneen hyvää asianajajatapaa, asianajajayhdistyksen hallituksen on annettava tieto sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, josta asianajaja tulee.

9 §

Asianajaja, joka menettää Suomen kansalaisuuden tai pysyvästi muuttaa maasta, lakkaa olemasta asianajajayhdistyksen jäsen ja on hänet poistettava asianajajaluettelosta. Sama olkoon laki asianajajasta, joka ei enää hallitse itseään ja omaisuuttaan.

Jos asianajaja lakkaa harjoittamasta asianajajan tointa tai jos hänellä 3 §:n 2 momentissa mainitusta syystä ei enää ole oikeutta olla asianajajana, on hänen pyydyttävä eroa asian-

9 §

Asianajaja, joka menettää 3 §:ssä tarkoitettua valtion kansalaisuuden, lakkaa olemasta asianajajayhdistyksen jäsen ja hänet on poistettava asianajajaluettelosta. Sama koskee asianajajaa, joka ei enää hallitse itseään ja omaisuuttaan.

Jos asianajaja lakkaa harjoittamasta asianajajan tointa tai jos hänellä 3 §:n 3 momentissa mainitusta syystä ei enää ole oikeutta olla asianajajana, on hänen pyydyttävä eroa asian-

Voimassa oleva laki

ajajayhdistyksestä. Jollei hän sitä viipymättä tee, on hallituksen todettava hänen eronneen yhdistyksen jäsenyydestä ja poistettava hänet asianajajaluettelosta.

10 §

Sillä, jonka 3 §:n 2 momentissa tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hakemus on hylätty tai joka on erotettu asianajajayhdistyksestä taikka määrätty saamaan julkinen varoitus tai poistettu asianajajaluettelosta, on oikeus valittaa yhdistyksen hallituksen ja kurinpitolautakunnan päätöksestä Helsingin hovioikeuteen.

Ehdotus

ajajayhdistyksestä. Jollei hän sitä viipymättä tee, on hallituksen todettava hänen eronneen yhdistyksen jäsenyydestä ja poistettava hänet asianajajaluettelosta.

10 §

Sillä, jonka 3 §:n 3 momentissa tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu hakemus on hylätty tai joka on erotettu asianajajayhdistyksestä taikka määrätty saamaan julkinen varoitus tai poistettu asianajajaluettelosta, on oikeus valittaa yhdistyksen hallituksen ja kurinpitolautakunnan päätöksestä Helsingin hovioikeuteen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään asetuksella.
